

куватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; розвиток логічного, критичного та образного мислення, мовленнєво-творчих здібностей [4, 6]. На нашу думку, кожна зі змістових ліній цієї галузі володіє можливостями щодо формування комунікативної культури, але слід визнати, що найбільшою мірою – «Взаємодіємо усно».

Найбільш сприятливим моментом для формування вмінь культури спілкування здобувачів початкової освіти є створення на уроках української мови ситуацій спілкування, максимально наближених до щоденних життєвих, уведення ідей у запропоновані умови спілкування, розвиток у них умінь орієнтуватися в ситуації спілкування, ураховуючи місце, час, мету, соціальний стан, статус, кількість співрозмовників, а відповідно до врахованого – вибір формул мовленнєвого етикету [2, 3]. Навчальні ситуації зі спілкування мають відповідати інтересам молодшого школяра. Учителеві потрібно особливо пильно стежити за культурою мовлення учнів, тобто звертати увагу на правильне наголошування слів, уживання їх у потрібній формі, на явища тавтології та багатослів'я з метою уникнення їх, на дотримання правил лексичної сполучуваності слів, на доречність / недоречність стилістично маркованих слів, словосполучень, речень.

Отже, культура і мистецтво спілкування не самоціль, а дорожочинний здобуток людини, засіб її духовного розвитку й удосконалення. Саме тому необхідно вже у початковій ланці школи навчати правил і норм спілкування в усіх видах мовленнєвої діяльності, а це неможливо здійснити без ретельної підготовки вчителя до уроків української мови з проєкцією на створення ситуацій спілкування та на побудову адекватних висловлень для них.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коваль А.П. Ділове спілкування: Навч. посібник. Київ: Либідь, 1992. 280 с.
2. Подлевська Неля. Формування вмінь культури спілкування у видах мовленнєвої діяльності. *Дивослово*. 2003. № 2. С. 2–5.
3. Сімович В. Наша товариська мова. *Василь Сімович. Праці у двох томах*. Упорядкування і передмова Людмили Ткач. Чернівці: Книги XXI, 2005. Том 1: Мовознавство. С. 283–290.
4. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом О.Я. Савченко. 159 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/3-4-dodatki.pdf>.

Віталіна ЛИСИЦЯ, Інна КУЛІШ
(Глухів, Україна)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОПП «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА ТА МОВА І ЛІТЕРАТУРА (АНГЛІЙСЬКА)», ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР» ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

У наш час актуальність знань з іноземної мови (*англійської*) є беззаперечним фактом. Якщо Ви маєте достатній рівень знань Вам віддадуть перевагу при влашту-

ванні на роботу, Ви зможете читати літературу іноземною мовою, подорожувати ітд. Знання іноземної мови є базисною навичкою сучасної людини та фундаментальною вимогою на ринку праці. З цією метою на рівні держави набирає обертів популяризація іноземних мов та програм їх вивчення. Серед проєктів достатньо відомий – проєкт Go Global, який ініційований суспільством та підтриманий Президентом і Урядом України [2].

На рівні МОН України створено Концепцію розвитку англійської в університетах: рівень В1 – обов'язкова умова вступу, В2 – випуску, викладання профільних дисциплін іноземною та «мовні скринінги». Як зазначається на сайті міністерства: «Справа в тому, що всі дослідження демонструють, що економічний розвиток країн дуже залежить від знання громадянами англійської мови. В цьому сучасному глобальному світі, який пов'язується економічними стосунками, науковими стосунками в різних сферах, які говорять між собою англійською мовою в різних країнах. Зростає важливість знання англійської мови всіма фахівцями. І сьогодні, коли ми дивимось на Україну, то з не англомовних країн Європи, яких є 32, ми за рівнем знання англійської мови перебуваємо на 28 місці з 32. І це свідчить про те, що ми дуже втрачаємо свій потенціал через те, що наші фахівці не знають англійської мови» [1].

Саме дошкільний вік є сенситивним для вивчення іноземної мови. Про це зазначається у дослідженнях як вітчизняних так і зарубіжних науковців: П. Бех, Л. Біркун, Н. Гальскова, Н. Клевченко, В. Колечко, О. Коломінова, Н. Колтко, О. Першукова, О. Рейпольська, С. Роман, Т. Шкваріна; Дж. Голдернс, Ф. Гопкінс, Д. Лазер, Е. Джонсон, Н. Доунсон, Д.Стрейндж, К. Хастінгс, Г. Доман та інші. Учені довели доцільність і ефективність дошкільної англомовної освіти дітей та її позитивний вплив на інтелектуальний розвиток особистості в майбутньому.

Можемо висновкувати, що навчання дітей з дошкільного віку саме й допоможе реалізувати завдання на рівні всієї держави: збільшити кількість бажаючих вивчати англійську та кількість громадян, які вільно володіють англійською мовою. Навчання англійської мови дітей дошкільного віку суттєво відрізняється від навчання школярів і дорослих. Про це не можна забувати, а тому потрібно забезпечити підготовку фахівців, які б могли навчати англійської мови дітей в умовах гуртка іноземної мови чи закладу дошкільної освіти.

Саме на це й спрямована освітньо-професійна програма (далі ОПП) Дошкільна освіта та мова і література (англійська), мета якої – підготовка бакалаврів з дошкільної освіти, які зможуть на основі сформованих компетентностей та набутих програмних результатів навчання виконувати професійні функції вихователя, а також організовувати роботу гуртка з вивчення іноземної (англійської) мови. Програма успішно акредитована, відповідно до Протоколу № 9 від 30.05.2023 (перелік акредитованих справ) [4] і здійснює набір здобувачів вищої освіти на базі Глухівського національного педагогічного університету ім. Олександра Довженка. Підґрунтям для впровадження освітньої програми став аналіз потреб регіонального ринку праці у фахівця відповідної кваліфікації. Особливість ОПП в інтеграції фахової підготовки в галузі дошкільної освіти з підготовкою до організації гуртка з іноземної мови на основі сучасних досліджень актуальних проблем дошкільної освіти, зокрема формування іншомовної компетентності в дітей дошкільного віку. Програма розширює

можливості працевлаштування випускників, підвищує їх конкурентоспроможність на ринку праці, уможлиблює входження в європейський та світовий освітній простір.

Щодо перспектив її подальшого функціонування, то зазначимо, що не може не тішити той факт, що президентом України 28 червня 2023 року до Верховної Ради був поданий законопроект № 9432, який передбачає, що англійська мова має стати обов'язковою вимогою при зайнятті державних посад. Президент обґрунтовує це тим, що Україна рухається до членства в ЄС, але все ще залишається відокремленою від європейської спільноти мовним бар'єром. У першій статті документу зазначається, що «держава сприяє вивченню англійської мови громадянами України» і передбачається, що в дитячих садочках учні старшого дошкільного віку обов'язково вивчатимуть англійську. Обов'язкове вивчення англійської в закладах дошкільної освіти запрацює з 1 вересня 2026 року. Інші норми запрацюють через два роки з дня набрання чинності законом [3].

Таким чином, у розробників та викладачів, які працюють на даній ОПП є впевненість в тому, що ОПП буде не менш затребуваною та актуальною і в майбутньому. А отже є перспектива її функціонування та розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. МОН створило Концепцію розвитку англійської в університетах: рівень В1 – обов'язкова умова вступу, В 2 – випуску, викладання профільних дисциплін іноземною та «мовні скрінінги» URL: <http://surl.li/arvso> (дата звернення: 23.09.2023)
2. Проект Go Global набирає обертів URL: <http://surl.li/lstrt> (дата звернення: 23.09.2023)
3. Проект Закону про застосування англійської мови в Україні URL: <http://surl.li/lstrty> (дата звернення: 23.09.2023)
4. Протоколи засідань URL: <http://surl.li/chkon> (дата звернення: 23.09.2023)

Михайло ЛУКАЦУК
(Чернівці, Україна)

НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ЗВО В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У часи пандемії та під час російсько-української війни дистанційне навчання стало основним способом донести знання до українських студентів в українських ЗВО у більшості областей України. Протягом пандемії коронавірусу через локдаун викладачі були змушені шукати шляхів донести об'єм знань дистанційними методами. Потім, з початку війни заради безпеки громадян України, оскільки московська авіація бомбила та нещадно обстрілювала мирні міста і села України ракетами, навчання було переведено також у дистанційний формат. З другого семестру навчання у ЧНУ проводились очно на молодших курсах (обмеженням була кількість місць у бомбосховищах), проте студенти 4 курсу рівня бакалавр та студенти магістри і далі навчалися дистанційно.

З часів коронавірусу з'явилося досить багато статей, присвячених дистанційному навчанню. О. Васюта, зокрема, розглядає різні форми дистанційного навчання, такі як синхронне і асинхронне навчання, змішане навчання, основна увага зосере-